

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4085/2023
17.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Зоран Јанићијевић, адвокат из ..., против туженог „Завод за јавно здравље Приштина“ из Косовске Митровице, чији је пуномоћник Александар Чамагић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3754/22 од 06.07.2023. године, у седници одржаној 17.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3754/22 од 06.07.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2325/19 од 14.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи исплати накнаду штете у висини зараде која би примала да је радила за период од 01.04.2013. године до 31.12.2014. године, према месечно опредељеним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати накнаду штете у висини зараде коју би примао да је радио за период од 01.04.2013. године до 31.12.2014. године према месечно опредељеним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да суд поништи као незаконито решење туженог бр. ..од 28.12.2015. године о отказу уговора о раду тужиље и да исти не производи правне последице и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи као незаконито решење туженог .. од 28.12.2015. године о отказу уговора о раду тужиоца и да исто не производи правне последице и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом петим изреке, обавезани су тужиоцу да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 101.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3754/22 од 06.07.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог по члану 407. став 1. тачке 1.- 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог на неодређено време у организационој јединици Завода за производњу инфузионих раствора и раствора за хемодијализу у Лепосавићу, тужилца на пословима ..., а тужилац на пословима Тужени је на основу одлуке 682 од 06.08.2012. године дао у закуп организациону јединицу у Лепосавићу, предузећима „Унилек“ д.о.о. и „Медиафарм“ д.о.о., а тужиоци су почев од 01.09.2012. године до 01.09.2017. године упућени привремено на рад код послодавца „Медиафарм“ д.о.о из Лепосавића са којим су закључили уговоре о раду на одређено време за обављање послова секундарне производње, са пуним радним временом и уговореном исплатом минималне зараде за стандардни учинак. У матичну установу, тужиоци су враћени почев од 01.09.2014. године на основу одлуке директора туженог, због немогућности организације процеса рада и неизвршења уговорних обавеза од стране „Медиафарм“ д.о.о. Лепосавић, из којих разлога је тужени претходно раскинуо уговор о закупу закључен са „Унилек“ д.о.о. и „Медиафарм“ д.о.о. закључно са 24.08.2015. године.

Влада РС је донела Закључак 05 бр. 112-10601/2015 од 02.10.2015. године, којим је дала сагласност да здравствене установе из Уредбе о плану мреже здравствених установа са подручја Аутономне покрајине Косово и Метохија, у циљу решавања вишегодишњих проблема у погледу кадровске обезбеђености и рационализације запослених у тим здравственим установама, у року од 30 дана од доношења закључка, утврде број запослених за чијим радом је престала потреба. Тужени је донео Одлуку о покретању поступка решавања вишка запослених, Одлуку о увођењу економских и организационих промена са списком запослених за чијим је радом престала потреба (која ће условити измену Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова односно смањење броја запослених у Заводу за јавно здравље Приштина – Косовска Митровица), Програм решавања вишка запослених за који је прибављено мишљење репрезентативног синдиката код послодавца и Националне службе за запошљавање и Одлуку о затварању пословног простора организационе јединице у Лепосавићу, по којима је за свих 11

запослених у организационој јединици Завода за производњу инфузионих раствора и раствора за хемодијализу у Лепосавићу престала потреба за радом, због затварања пословног простора организационе јединице. Решењима туженог од 28.12.2015. године тужиоцима је отказан уговор о раду применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, уз претходну исплату отпремнине. У образложењу решења о отказу наводи се да је потреба за радом тужилаца престала услед економских и организационих промена код послодавца и да им се обављање других послова односно оспособљавање за рад на другим пословима не може обезбедити.

Тужбом у овој правној ствари тужиоци траже поништај решења о отказу уговора о раду и враћање на рад, уз тврдњу да су донета без примене критеријума о вредновању запослених за чијим радом је престала потреба, као и исплату накнаду штете због неисплаћене зараде за период од 01.04.2013. године до 31.12.2014. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили захтеве тужилаца за поништај решења о отказу и враћање на рад, уз основан закључак да је доношењу оспорених решења претходио законито спроведени поступак утврђивања броја запослених за чијим радом је престала потреба применом члана 153. – 160. Закона о раду.

Наиме, чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Члановима 153-160. Закона о раду прописан је начин утврђивања вишка запослених код послодавца, када је обзиром на укупан број запослених и број запослених који су вишак неопходно доношење програма решавања вишка запослених, прописана је садржина програма и поступак његовог доношења, као и обавеза послодавца на исплату отпремнине. Чланом 191. истог Закона прописано је, између осталог, да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад.

У конкретном случају, и по оцени Врховног суда, доношењу оспорених решења којима је отказан уговор о раду тужилаца применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, претходио је законито спроведени поступак решавања вишка запослених применом члана 153. – 160. Закона о раду. Ово с тога јер је тужени донео Одлуку о покретању поступка решавања вишка запослених, Одлуку о увођењу економских и организационих промена са списком запослених за чијим је радом престала потреба, Програм решавања вишка запослених за који је прибављено мишљење репрезентативног синдиката код послодавца и Националне службе за запошљавање и Одлуку о затварању пословног простора организационе јединице у Лепосавићу, која је имала укупно 11 запослених, према којим актима туженог је утврђено да је престала потреба за радом свих 11 запослених у организационој јединици у Лепосавићу, која је у оквиру спроведених организационих промена угашена због престанка рада, међу којима су и тужиоци, па је за

доношење оспорених решења био образован отказни разлог прописан чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Примена унапред одређених критеријума није била потребна, јер се не ради о смањењу броја извршилаца на одређеним пословима, већ о престанку потребе за радом свих запослених у организационој јединици туженог која је престала са радом, међу којима су и тужиоци (а чија су имена и презимена појединачно утврђена Одлуком туженог о увођењу економских и организационих промена).

Супротно указивању ревизије, Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, који је важио у спорном периоду није од утицаја на законитост спроведеног поступка који је претходио доношењу оспорених решења, јер исти Закон не регулише престанак радног односа појединачно запосленог, већ фискална ограничења у погледу планирања и ограничавања укупног броја запослених код корисника јавних средстава и може бити примењен само као основ за доношење одлуке о рационализацији броја запослених у јавном сектору. На престанак рада појединачно запослених у том случају примењује се Закон о раду који регулише начин, поступак и правне последице отказа уговора у раду, као и права запосленог и обавезе послодавца у том поступку. С тим у вези потребно је имати у виду да је у конкретном случају тужени спровео поступак утврђивања броја запослених за чијим радом је престала потреба (међу којима су и тужиоци), на основу Закључак Владе од 02.10.2015. године, који је донет у циљу спровођење рационализације запослених у здравственим установама које су јавни сектор, те тиме донет сагласно Закону о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору који је важио у том периоду, иако се на њега изричито не позива. То даље значи да је наведени поступак који је претходио доношењу оспорених решења не само законито спроведен применом члана 153. – 160. Закона о раду, већ и да је на тај начин извршено смањење броја запослених код туженог у складу са прописаним кадровским ограничењима у јавном сектору који су важили у том периоду.

Правилно су одбијени и захтеви тужилаца за накнаду штете применом члана 104. и 105. Закона о раду у вези члана 231. ЗПП, јер тужиоци нису доказали да су у спорном периоду од 01.04.2013. године до 31.12.2014. године фактички извршавали радне задатке по налогу послодавца и остваривали ефективне сате рада.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**